

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9091/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1750

ย่อ / หลักกฎหมาย

มติในการประชุมจัดการมรดกที่ทายาทของผู้ตายต่างตกลงกันให้แบ่งปันที่ดินโดยการขายทรัพย์มรดกแล้วเอาเงินที่ได้จากการขายมาแบ่งปันกันระหว่างทายาท มิใช่เป็นการแบ่งปันทรัพย์มรดกโดยส่งมอบที่ดินให้ทายาทต่างเข้าครอบครองเป็นส่วนสัด การขายที่ดินเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมาแบ่งปันแก่ทายาทจึงมิใช่การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการแบ่งปันทรัพย์มรดกจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกแก่ทายาท จึงมีอำนาจที่จะขายที่ดินเพื่อนำเงินที่ได้มาแบ่งปันแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๕๐ วรรคหนึ่ง ก่อนจำเลยขายที่ดินให้แก่ พ. ในราคาต่ำกว่าที่ประกาศขาย จำเลยประสานทายาททางโทรศัพท์ตามมติที่ประชุมทายาทแล้วและทายาทส่วนใหญ่เห็นชอบให้ขายที่ดินแก่ พ. ซึ่งเสนอราคาสูงกว่าราคาประเมินเจ้าพนักงาน ทั้งจำเลยแบ่งเงินที่ได้จากการขายให้แก่ทายาท แม้ไม่ปรากฏว่าโจทก์ที่ ๑ ให้ความยินยอมในการขายที่ดินดังกล่าว แต่ถือได้ว่าการที่จำเลยขายที่ดินเป็นการกระทำอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกแก่ทายาทผู้ตายแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินแก่โจทก์ทั้งสองคนละ 166,666 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ที่ 1 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2552 นางบัวดิน ผู้ตาย ถึงแก่ความตาย ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชมีคำสั่งตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกผู้ตาย ผู้ตายมีทายาทโดยธรรม 6 คน คือ โจทก์ทั้งสอง จำเลย นายลิขิต นางณภัคธัญ และนางสาวกาญจนา บุคคลวิกลจริตซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถโดยมีจำเลยเป็นผู้อนุบาล วันที่ 12 มิถุนายน 2564 โจทก์ทั้งสองและจำเลยกับทายาทอื่นของผู้ตายร่วมประชุมเพื่อตกลงกันเกี่ยวกับการจัดการมรดกของผู้ตาย โดยที่ประชุมมีมติในการจัดการมรดกข้อหนึ่งว่า ให้ติดป้ายเสนอขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 6620 เนื้อที่ 80 ตารางวา ซึ่งเป็นมรดกของผู้ตาย ในราคาไม่ต่ำกว่า 3,200,000 บาท กำหนดเวลาประกาศขาย 6 เดือน หากพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้สนใจให้มีการปรับราคาเสนอขายในการประชุมนัดต่อไป ทั้งนี้ หากหลังจากมีการประกาศขายแล้วมีผู้เสนอราคา ให้ประสานทายาทหรือตัวแทนทางโทรศัพท์ตามบันทึกการประชุมจัดการมรดก วันที่ 28 ธันวาคม 2564 จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกขายที่ดินดังกล่าวแก่นางเพ็ญภา ราคา 2,200,000 บาท จำเลยแบ่งเงินที่ได้จากการขายที่ดินให้แก่ทายาท โดยแบ่งให้โจทก์ทั้งสองคนละ 365,250 บาท นายลิขิต 400,000 บาท และนางณภัคธัญ 312,250 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ที่ 1 ว่า การที่จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 6620 เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้

กองมรดกของผู้ตายและโจทก์ที่ 1 ได้รับความเสียหายหรือไม่ เห็นว่า บันทึกรการประชุมจัดการมรดกเป็นบันทึกข้อหารือและข้อตกลงระหว่างทายาท และระหว่างทายาทกับผู้จัดการมรดก ในการจัดการมรดกของผู้ตาย สำหรับข้อหารือและข้อตกลงเกี่ยวกับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 6620 ที่ประชุมทายาทมีมติให้ขายโดยให้ติดป้ายขายในราคา 3,200,000 บาท ตกลงให้ราคาขายดังกล่าวมีผล 6 เดือน หากขายไม่ได้หลังจากพ้นกำหนดเวลาให้มีการปรับราคาในการประชุมนัดต่อไป แต่หากหลังจากติดป้ายขายราคาดังกล่าวและมีผู้เสนอราคา ให้จำเลยประสานทายาทหรือตัวแทนทางโทรศัพท์ต่อไป มติในการประชุมดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ยาทาทของผู้ตายต่างตกลงกันให้แบ่งปันที่ดิน โดยการขายทรัพย์สินมรดกนั้นแล้วเอาเงินที่ได้จากการขายมาแบ่งปันกันระหว่างทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1750 วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกโดยส่งมอบที่ดินให้ทายาทต่างเข้าครอบครองเป็นส่วนสัด การขายที่ดินดังกล่าวเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมาแบ่งปันแก่ทายาทจึงมิใช่การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกดังที่โจทก์ที่ 1 อ้าง จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกแก่ทายาท จึงมีอำนาจที่จะขายที่ดินเพื่อนำเงินที่ได้มาแบ่งปันแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1750 วรรคหนึ่ง สำหรับข้อตกลงตามบันทึกการประชุมจัดการมรดก ที่ระบุว่า หากไม่สามารถขายที่ดินตามราคาที่ประกาศได้ใน 6 เดือน ให้มีการปรับราคาในการประชุมทายาทครั้งต่อไป แต่หากมีผู้สนใจเสนอราคาก็ให้ประสานทายาทหรือตัวแทนทางโทรศัพท์ต่อไป ซึ่งโจทก์ที่ 1 อ้างว่า โจทก์ที่ 1 ไม่เคยยินยอมให้จำเลยขายที่ดินในราคา 2,200,000 บาท นั้น ได้ความตามคำเบิกความของจำเลยว่า ในการขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 6620 เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมาแบ่งปันแก่ทายาท จำเลยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากนายลิขิต และนางณัฏฐ์แล้ว ทั้งจำเลยในฐานะทายาทและในฐานะผู้อนุบาลของนางสาวกาญจนา ทายาทอีกคนหนึ่ง เห็นว่าราคาที่นางเพ็ญภาเสนอซื้อเหมาะสมแล้ว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ก่อนที่จำเลยจะขายที่ดินแก่นางเพ็ญภาในราคาต่ำกว่าที่ประกาศขาย จำเลยโทรศัพท์ติดต่อแจ้งการขายและราคาขายให้ทายาทส่วนใหญ่ทราบแล้ว และทายาทส่วนใหญ่เห็นชอบให้ขายที่ดินตามราคาที่นางเพ็ญภาเสนอ ฉะนั้น แม้ราคาที่ที่ดินที่จำเลยขายแก่นางเพ็ญภาจะต่ำกว่าราคาตามมติในการประชุมทายาท แต่จำเลยประสานทายาททางโทรศัพท์แล้วตามมติที่ประชุมทายาท ทั้งทายาทส่วนใหญ่เห็นชอบให้ขายที่ดินในราคาที่นางเพ็ญภาเสนอ ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาประเมินของเจ้าพนักงานมาก หลังจากจำเลยขายที่ดินแล้ว จำเลยแบ่งเงินที่ได้จากการขายที่ดินให้แก่ทายาทรวมถึงโจทก์ที่ 1 โดยจำเลยโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารโจทก์ที่ 1 จำนวน 365,250 บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่สอดคล้องกับส่วนแบ่งที่ทายาทแต่ละคนจะได้รับ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าโจทก์ที่ 1 ให้ความยินยอมในการขายที่ดินในราคาดังกล่าวด้วย แต่ถือได้ว่าการที่จำเลยขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 6620 เป็นการกระทำอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดก หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกแก่ทายาทผู้ตายแล้ว ไม่ทำให้กองมรดกหรือโจทก์ที่ 1 ได้รับความเสียหาย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 1 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

องอาจ แนนหนา · นัยนาธ จันทรจำเรญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9091/2568>